

Manisada inşa edilecek Şinasi hastanesine muktazi malzeme, alât ve edevatın gümrük resminden istisnası hakkında I/159 numaralı kanun lâyihası ve Sıhhat ve İçtimaî muaenat, Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı 6/2399

23 - VIII - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Manisada inşa edilecek Şinasi hastanesine muktazi malzeme, alât ve edevatın gümrük resminden istisnası ve hastane namına meccanen verilecek arazi hakkında S. İ. M. Vekâletince hazırlanan ve İcra vekilleri heyetinin 17 - 8 - 931 tarihli içtimasında Yüksek meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Esasen Manisalı olup küçük yaşta memlekettten hicret ve kırk küsur senedenberi Müttehedei Amerika Hükümeti dahilinde Nevyork şehrinde tavattun ederek eylül 1928 iptidalarında şehri mezkûrde vefat etmiş olan Moris Şinasinin terkeylemiş olduğu vasiyetname meyanında maskatı re'si olan Manisa şehrinde namına izafetle bir hastane inşası için bir milyon dolar (1,000,000) vasiyet eylemiş ve bunun için Nevyorkta bir bankayı vasi tayin eylemiş olduğu Vekâletimizce 20. eylül 1928 tarihinde istihbar edilmişti. Küçük yaşta ayrılmış olduğu maskatı re'sine karşı muhabbet ve merbutiyetini ölünceye kadar muhafaza ettiğini gösteren bu kıymetli müteberriin memleketimize temin eyliyeceği faideleri; Sıhhat ve içtimaî muavenet vekâletince ehemmiyetle nazara alınarak evvela mevzubahs istihbarın asıl ve esasını ve mevsukiyet derecesi tahkik edilmiştir. Bunun için Müttehedei Amerikadaki Büyük Elçiliğimiz ve baş konsolosluğumuz vasıtasile lâzım gelen tetkikat yaptırılarak istihbar edilen vasiyetin hakikî olduğu anlaşılmiş ve hatta müteveffanın bu baptaki vasiyetnamesinin bir sureti de şehri mezkûr dava vekâleti idarehanelerinden biri vasıtasile elde edilmiştir. Müteveffanın vasiyetnamesinin beşinci maddesinde (ben Nevyork şehrinde bulunan Cehmical N. Bank idarehanesine bir milyon doları, atıdaki maksatlar için istimal ve muhafaza etmek üzere mezkûr bankayı kendime vasi tayin ettim. Vasi re'sülmali muhafaza ve tenmiye, nemadan hasıl olan meblağı cem ve tekrar bankaya vaza ve bankadan kabza ve vasiyetnamem mucibince vücuda getirilecek olan maksadın arızî ve zarurî bütün masraflarını tesviye eylemeğe memurdur.

A : Benim doğduğum kasaba olan ve izmirden şimendiferle takriben iki saat mesafede bulunan Manisa şehrinde bir hastane tesis ve inşa edilecektir. Bunun için yukarıda söylediğim bir milyon dolar re'sülmalin içinden (200 000) iki yüz bin dolarını tecavüz etmemek şartile

mezkûr banka, para tahsis ve tesviye eyliyecektir. Bu hastane her millete mensup olan hastalara karşı açık olacaktır.

Methal üzerinde güzel bir yazı ile ve türkçe ve ingilizce olarak hastanenin benim tarafımdan inşa edilmiş olduğunu müş'ir olmak üzere (Beynelmilel Moris Şinasi hastanesi) ibaresi yazılmış bir kitabe bulunacaktır.

Bu hastanenin inşası için vasimi ya Nevyork Hükûmetile ve yahut (Müttefikai Amerika Cümhuriyetlerinden) her hangi bir hükûmetle ve yahutta Türkiye Hükûmetile ve yahut ikiside birlikte olarak, velhasıl vasimin bu bapta göreceği lüzum üzerine teşriki mesai etmeğe memur ediyorum. Lâkin bu hastanenin tesis ve inşasına müteallik mukavelename, plânları ve sair umumî hususî bütün tafsilâtı vasimin rey ve kararına terkediyorum) denilmekte ve müteakip bir fıkrada da (Hastane inşa olunduktan sonra geriye kalan (800 000) dolar re'sûlmalin istimalinden husule gelecek temettü badema bu hastanenin masarifi daimesini temin eyliyecektir. Vasimi meblâğı mezbur sekiz yüz bin doların resûlmalini ve bundan husule gelecek menafiini hastanenin küşadına kadar Amerika Hükûmeti hazine bonusu olarak bankaya tevdiye memur ediyorum. Hastanenin küşadından sonra resûlmalin temettüünden hastanenin bütün masarifini seneliği dört taksitte verilmek suretile tesviyeye memur ediyorum. Bu para hastanenin idare heyetine tevdi edilecek ve mukabilinde alınacak makbuzlar vasiye tam bir itimat bahşetmiş bulunacaktır), cümleleri ilâve olunmaktadır. Vasiyetnamenin bu suretle mahiyeti anlaşıldıktan sonra alâkadarların Hükûmetimize müracaatları için bir müddet beklenilmiş ve onlar tarafından müracaat vaki olmamasına mebni işin daha ziyade teahhurde bırakılmasının bir çok mahzurları dai olabileceği mütalea edilmiş ve hatta bazı bethahların araya girerek bu müessesesi hayriyenin başka bir memlekette tesisi için çalışmakta buldukları rivayetleri de meydana çıkmıştır. Bu sebeple vekâletimiz doğruca Nevyorktaki vasi olan banka heyeti idaresine müracaata karar vermiş ve müteveffanın vasiyet eylemiş olduğu hususların hayyiz file isali için harekete geçmelerinin beklenilmekte olduğu kendilerine bildirilmiş ve aynı zamanda Vaşington büyük Elçiliğimize de lâzım gelen talimat gönderilmiştir. Yolun uzaklığı hasebile epice bir müddet devam eden temas ve teşebbüslerimiz neticesinde nihayet banka heyeti idaresinde salâhiyet sahibi bir zat ile müteveffanın zevcesinin, vasiyetname ahkâmını infaz etmek üzere, memleketimize gelmeleri tekarrür etmiş ve filhakika 27 nisan 1930 tarihlerinde vekâletimizle bu zevat arasında vaki olan müzakerat ve mükâlemat neticesinde bilhassa hususat ve mevadî âtiye tesbit edilmiştir.

1 — Hastanenin inşası için vasiyetname ile tahsis olunan meblâğ (200 000) dolar olduğuna nazaran yapılan tetkikat neticesinde arazisi Hükûmetimiz tarafından meccanen tahsis edilmek ve yalnız inşaat ve tesisatı fenniyye sarfolunmak şartile bu miktar para ile ancak (40) yataklı bir müessesenin vücade getirile bileceği anlaşılmış ve bu adedin tesbitinde bilâhère müessesenin işlemleri için ele geçecek olan varidat miktarı nazarı itibare alınmıştır.

2 — Plânlar Vekâletçe tasdik edildikten sonra, Vekâletimizin de bir mümessilinin dahil olacağı Amerikalı bir heyet tarafından, kendi emir ve iradeleri altında inşa edileceği, hastane Türkiye Cümhuriyetinin Kavanin ve nizamâtı mevzuası ahkâmına riayete mecbur bulunacağı, hastanede sarfiyat ile alâkadar olan kendi memurlarından gayri memurini fenniyenin ve müstahdemini idariyenin vekâletçe tayin edileceği, hastanenin mesaisi, muayeneleri Poliklinik tedavi ve ameliyatlarının kâffeten meccani olacağı, hastanede emrazı dahiliye, hariciye, göz, boğaz, burun, kulak, ve rontken şubeleri bulunacağı ve diğer tali esaslar tesbit edilmiştir. Keyfiyet bu suretle tekarrür ettikten sonra salâhiyettar olan bu mürahlıslar kendilerine terfik edilen zevatla birlikte Manisaya azimetre hastane inşasına elvirişli olan yerleri tetkik etmişler ve neticede şehirin garbi cenubisinde, Akmescit denilen mevkide; bir kısmı emvali metrukeye ait olmak üzere müteferrik on bir şahsa ait olan araziye intihap etmişlerdir. Mesahai sathiyesi (28922) metre murabba olan arazi mahalli idare heyetince alelusul kıymet takdir edilmek suretile kuruşlandırılarak cem'an yekûn 1252 lira kıymet tahmin edilmiş ve fazlasına talip

bulunmadığı cihetle bu miktar para ile Vekâletimiz namına satın alınarak ferağ muamelesi kat'i surette icra kılınmıştır.

Elyevm inşa edilecek olan hastanenin plânları, Amerikada tersim edilmek üzere arsının şehre nazaran krokisi ve bu bapta lâzım gelen sair izahat doğruca nevyorkta vasi olan mezkûr bankaya gönderilmiş ve yakında inşaata başlanıla bilmek üzere heyeti idarenin kabul edeceği plânların vüruduna inttzar edilmekte bulunmuştur.

Namına izafe edilecek mevzubahs hastanenin inşası için müteveffanın vasiyetnamesi mucibince terk ve tahsis eylemiş olduğu paramın yekûnu (200,000) iki yüz bin dolardır. Ve hastanenin atiyen masarifi umumiyesini temin eylemek üzere tenmiye edilecek olan bakiye paramın yekûnu da 800 bin dolardır. Buna nazaran hastanenin tesis ve idamesinde bu noktaların derpiş edilmesi tabii bulunmuş ve yapılan tetkikatı umumiye neticesinde arsası meccanen verilme ve levazımatı bir defaya mahsus olmak üzere Gümrük resminden istisna edilmek şartile bu miktar para ile fennî ve asrî techizat ve tekemmülât ve müştemilâtı cami

Kırk yataklık mükemmel bir hastane inşasının mümkün bulunacağı anlaşılmış ve hastanenin vasatı olarak bilûmum masarif ve maaşları ile sigorta , daimî tamirat ve malzemenin eskidikce tecdidi için de senevi 60 bin lira tahmin edilmiştirki bu miktar 800 000 doların senelik faizi olan 30 bin dolara tekabül etmektedir. Fennin son icabatına muvafık bir surette tesis vr küşat edilecek olan bu müessese Manisada mevcut ve hali faaliyette bulunan 80 yataklı memleket hastanesi ile birlikte vilâyet halkının sıhhi ihtiyaçlarını temine yarayacaktır . Bu hayır müessesesinin inşası için müteberriin göstermiş olduğu hayır severlik hissının bir halk Cumhuriyeti olan hükûmetimizce de takdir ile karşılanmış olduğunun bir ifadesi olmak ve müteveffanın efradı ailesile vasi mevkiinde bulunan bankaya karşı bir cemile teşkil eylemek üzere zikri geçen 28922 metre mürabbaındaki arsının hastane binası inşa edilmek üzere meccanen teberrüü ve hastane inşaatile sıhhi ve fennî tesisat, tefrişat, âlât, edevat, mualecat ve techizatına ait malzemenin, yalnız bir defaya mahsus olmak üzere , Gümrük resminden istisna edilmesi muvafık bulunmuş olduğundan merbut kanun lâyihası tanzim kılınmıştır. Bu lâyihamın birinci maddesi yukarıda mufassalan arzedilen mevadın geçirilmelerini havi, ikinci madde ise bu müessesenin Türkiye Cumhuriyeti kanunları, nizamları ve emirleri dairesinde ve meccanen faaliyette bulunacağını natık olup diğer bilûmum Devlet veya eşhas ve cemaata ait sair sıhhat ve içtimai muavenet müesseselerinin tabi olduğu faaliyet ve mesai şeraitine bağlı olacağını teyit eylemektedir

Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

S. İ. M. Encümeni

Karar № 2

Esas № 1/159

29-XI-1931

Yüksek Reisliğe

Manisada inşa edilecek Moris Şinasi Hastanesine muktazi malzeme, alât ve edevatın gümrük resminden istisnası hakkında Başvekâletin 23/ agustos/ 1931 tarih ve 6/ 2399 numaralı tezkeresile takdim olunan kanun lâyihası Encümenimizce müzakere edilerek şayanı kabul görülmüş

ve maddeler aynen kabul ve tasvip olunmuştur.

Maliye Encümenine tevdi buyrulmak üzere arz ve takdim kılındı.

S. İ M. En. Reisi namına
Bursa
D. Refik

M. M.
Aydın

Kâtip
Muğla
Hüseyn

Âza
Blkesir
Muzaffer

Âza
Maltya

Âza
Bolu
D. Emin Cemal

Âza
Denizli
D. Kâzım

Âza
Antalya
D. Cemal

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Karar № 11
Esas № 1/159

7-XII-1931

Yüksek Reisliğe

Manisada inşa edilecek Moris Şinasi hastanesine muktazi malzeme, alât ve edevatın gümrük resminden istisnası hakkında Başvekâletin 23 ağustos 1931 tarih ve 6/2399 numaralı tezkeresile Büyük Meclise takdim ve encümenimize havale buyrulan kanun lâyihası ile bu husustaki Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Encümeni mazbatası tetkik ve mütalea olundu.

İşbu lâyiha Encümenimizce dahi şayanı kabul görülerek havalesi mucibince Bütçe Encümenine tevdi olunmak üzere Yüksek Reisliğe arz ve takdim kılındı,

Reis
Çorum
İsmet

M. Mharriri
Bayazıt

Kâtip
İsparta
Kemal

Âza
Malatya
M. Nedim

Âza
İzmir
Kâmil

Âza
Mersin
Hamdi

Âza
Kütahya
Ömer

Âza
Kastamonu
Refik

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
M. № 19
Esas № 1 /159

17-XII-1931

Yüksek Reisliğe

Manisada inşa edilecek Moris şinasi hastanesine muktazi malzeme, alât ve edevatın gümrük resminden istisnası hakkında olup Sıhhat ve İçtimaî Muavenet ve Maliye Encümenleri mazbataları ile birlikte Encümenimize tevdi kılınan kanun lâyihası Maliye vekili B. hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu. İşbu lâyiha esas itibarile Encümenimizce de şayanı kabul görülmüş ve serlevhasile birinci maddesi müteveffanın vasiyetine tevafuk edecek bir şekilde getirilmek ve ibareye ait bazı tadilât yapılmak ve hastanenin arazisine dair olup Hükümetçe meccanen teberru olunacağını mübeyyin hüküm ayrı bir madde ile ifade edilmek ve ikinci maddesinden , verilecek emirlerin kanun ve nizamlar dairesinde verileceği mülâhazasile (emirleri) kelimesi tayedilmek suretile kabul edilmiştir .

Lâyhaya kanunun meriyeti hakkında dördüncü olarak bir madde ilâve edilmiştir. Bu tadilât dairesinde hazırlanan lâyiha Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

Reis V.	M. M.	Kâ.		Âza		
Istanbul	Konya	Tokat	Aksaray	Elâziz	Erzurum	İsparta
A. Rana	K. Zaim	Süreyya	A. Süreyya	H. Tahsin	Aziz	Mükerrem
Kayseri	Konya	Niğde	Sivas	Yozgat		
A. Hilmi	K. Hüsnü	Faik	M. Remzi	S. Sırrı		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Manisada inşa edilecek Şinasi hastanesine muktazi malzeme, alât ve edevatın gümrük resminden istisnası ve hastane namına meccanen verilecek arazi hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Manisalı müteveffa Mister Şinasi tarafından vasiyet edilip varisleri tarafından şehri mezkûrde inşasına teşebbüs edilen beynelmilel hastane için lüzumu olan arazi Hükûmetçe mübayaa olunarak hastane namına meccanen teberrü olunacaktır. İnşaat, tesisatı sıhhiye ve fenniye ve tefrişata ait malzeme ve eşya ile alât, edevat ve ilâçlar bir defaya mahsus olmak üzere gümrük resminden istisna edilmiştir.

MADDE 2 — Hastane Türkiye Cümhuriyeti kanunları ve nizamları ve emirleri dairesinde meccanen faaliyette bulunacaktır.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekilleri memurdur.

17-8-1931

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İsmet	Yusuf Kemal	Zekâi
Da. V.	Ha. V.	M. V. V.
	Dr. T. Rüştü	Dr. Refik
Mf. V.	Na. V.	İk. V. V.
Esat	Hilmi	Hilmi
		S. İ. M. V.
		Dr. Refik

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Manisada (Beynelmîlel Moris Şinasi hastanesi) namı altında inşa ve tesis edilecek hastane için hariçten getirilecek eşyanın gümrük resminden istisnasına dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — Manisada (Beynelmîlel Moris Şinasi hastanesi) namı altında müteveffa Moris Şinasinin vasisi tarafından inşa ve tesis edilecek hastane için hariçten getirilecek inşaat, tesisatı sıhhiye ve fenniye ve tefrişata ait malzeme ve eşya ile alât, edevat ve ilâçlar bir defaya mahsus olmak üzere gümrük resminden istisna edilmiştir.

MADDE 2 — Bu hastane için lâzım olan arazi hükûmetçe mübayaa olunarak hastane namına meccanen teberrü olunur.

MADDE 3 — Hastane Türkiye Cümhuriyeti kanunları ve nizamları dairesinde meccanen faaliyette bulunur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekilleri memurdur.